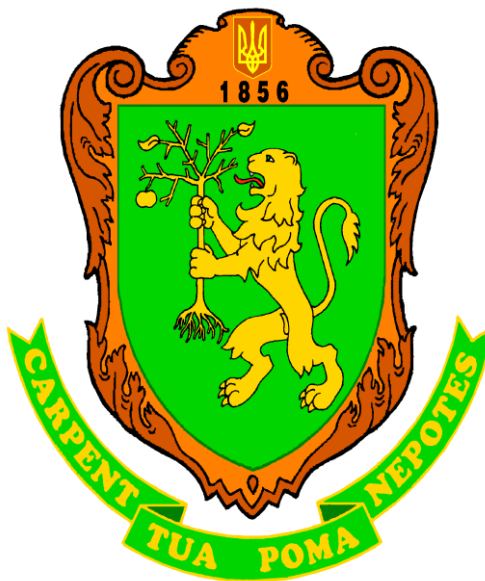

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ, ЕКОНОМІКИ ТА ПРАВА
КАФЕДРА ПРАВА**

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«АДВОКАТУРА ТА НОТАРІАТ»**

Рівень вищої освіти – Перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань - 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Освітня програма – «Право»

Кількість кредитів – 4 – 120 год.

Форма навчання – денна, заочна (скорочена програма)

Рік підготовки – 4, семестр – 7

Компонент освітньої програми – обов'язкова.

Дні занять – відповідно до розкладу.

Консультації – відповідно до графіка навчального процесу.

Мова викладання – українська.

АНОТАЦІЯ

Адвокатура і нотаріат відіграють особливу роль у формуванні демократичної, соціальної, правової держави, що керується конституційними принципами й захищає права та свободи людини й громадянина. Саме це й зумовлює необхідність як найшвидшого завершення ставлення української адвокатури та нотаріату.

Необхідною умовою успішної практичної діяльності юриста є чітке уявлення про систему, завдання, організацію та діяльність української адвокатури як недержавного правозахисного інституту.

Також в Україні суттєво зростає і роль нотаріату. Це обумовлюється розвитком цивільного обороту, розширенням кола об'єктів приватної власності та зростанням потреби в ефективній та високопрофесійній діяльності нотаріусів.

Юристу необхідно вміти використовувати державні інституції, створені для захисту прав та інтересів учасників суспільного життя, що охороняється Конституцією та законами. Таким чином, курс «Адвокатура і нотаріат» є складовою юридичної освіти.

Навчальна дисципліна «Адвокатура і нотаріат» є обов'язковою навчальною дисципліною, що належить до циклу спеціальної (фахової) підготовки за освітньою програмою «Право» спеціальності 081 «Право» галузі знань 08 «Право», яка викладається в 7 семестрі в обсязі 4 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS). Підсумковий контроль – екзамен в 7 семестрі.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни: вивчення закономірностей організації роботи адвокатів та нотаріусів, характеристика їх правового статусу в системі органів української держави, методів та прийомів адвокатської стратегії та тактики у різних видах судочинства.

Завдання навчальної дисципліни:

теоретичні:

- поняття та завдання нотаріату, структура нотаріату, джерела нотаріального процесу, Кодекс професійної етики нотаріусів України;
- організація адвокатури в Україні, джерела та правове регулювання адвокатської діяльності, загальні принципи організації адвокатури;

практичні:

- знання нотаріального процесу та його стадій, організація роботи державних нотаріальних контор;
- організаційні форми та види адвокатської діяльності;
- знання міжнародних правових документів, які регламентують діяльність адвокатури;
- придбання навичок публічного виступу та спілкування.

Результати вивчення дисципліни

У результаті вивчення навчальної дисципліни “Адвокатура і нотаріат” здобувачі освіти повинні засвоїти такі **програмні результати навчання**:

РН 1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.

РН 5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.

РН 6. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.

РН 20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.

РН 22. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

Після вивчення навчальної дисципліни студент здобуває такі **компетентності**:

Загальні:

ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Спеціальні (фахові):

СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.

СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Блок 1:

Тема 1. Поняття адвокатури України, її завдання, принципи та організаційні форми діяльності

Історія виникнення та розвитку адвокатури. Адвокатура України як професійне громадське об'єднання. Принципи діяльності адвокатури. Форми діяльності адвокатури.

Тема 2. Адвокатська діяльність та її гарантії

Поняття адвокат та помічник адвоката. Види адвокатської діяльності. Професійні права адвоката. Обов'язки адвоката. Гарантії адвокатської діяльності. Дисциплінарна відповідальність адвоката.

Тема 3. Кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури, її структура та повноваження

Поняття, склад та порядок формування кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури. Повноваження КДК. Розгляд заяв про видачу свідоцтва на право заняття адвокатською діяльністю. Розгляд справ про дисциплінарну відповідальність адвоката та припинення адвокатської діяльності.

Тема 4. Вища кваліфікаційна комісія адвокатури та її повноваження

Поняття та структура Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури. Повноваження Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури. Порядок розгляду справ і прийняття рішення Вищою кваліфікаційною комісією адвокатури.

Тема 5. Адвокат у кримінальному процесі

Правові основи діяльності адвоката у кримінальному процесі. Адвокат як захисник підозрюваного, обвинуваченого та підсудного. Адвокат – представник потерпілого, цивільного позивача та цивільного відповідача в кримінальному процесі.

Тема 6. Адвокат у цивільному процесі

Правові аспекти участі адвоката у цивільному процесі. Процесуальні особливості участі адвоката у цивільному процесі. Особливості діяльності адвоката на різних стадіях цивільного процесу. Права та обов'язки представника під час перевірки законності та обґрунтованості судових постанов. Участь адвоката у різних видах проваджень цивільного судочинства.

Тема 7. Адвокат та господарському процесі

Особливості представництва у господарському процесі. Відшкодування витрат на послуги адвоката в господарському процесі.

Тема 8. Адвокат у адміністративному процесі

Особливості адміністративного судового процесу. Повноваження адвоката у адміністративному процесі.

Блок 2:

Тема 1. Поняття нотаріату, його завдання та місце в правовій системі України.

Історія нотаріату. Сучасні системи нотаріату. Аналіз поняття нотаріату, його завдання та місце в правовій системі України; розгляд основоположних питань курсу, а саме: виникнення нотаріату; поняття, предмет і систему курсу нотаріату; провадження і стадії; принципи та функції нотаріату.

Тема 2. Організаційно-правові засади діяльності нотаріату в Україні

Система та компетенція нотаріальних органів. Статус нотаріуса. Приватна нотаріальна діяльність. Організаційно-правові засади діяльності нотаріату. Система нотаріальних органів та посадових осіб, їх предметна та територіальна компетенцію щодо вчинення нотаріальних дій. Основні елементи специфічного правового статусу нотаріуса та його помічника – права, обов'язки, обмеження, заборони, відповідальність. Основні вимоги до кандидата на посаду нотаріуса, процедура набуття особою права провадити нотаріальну діяльність, у тому числі – і приватну нотаріальну діяльність. Основні організаційно-правові аспекти провадження приватної нотаріальної діяльності.

Тема 3. Нотаріальний процес

Поняття нотаріального процесу та його стадії. Суб'єкти нотаріального процесу. Нотаріальні провадження та їх класифікація. Роль, зміст, значення нотаріального процесу. Інститут нотаріального процесу (нотаріальне провадження, класифікація) та його значення у цивільних, сімейних адміністративних, кримінальних справах.

Тема 4. Загальні правила вчинення нотаріальних дій

Місце та час вчинення нотаріальних дій. Оплата вчинюваних нотаріальних дій. Вимоги, що пред'являються до нотаріальних документів. Інші правила

вчинення нотаріальних дій. Аналіз особливостей та загального порядку вчинення нотаріальних дій. Механізм правового регулювання нотаріальних процесуальних відносин, який охоплює підсистему загальних норм (загальні правила вчинення).

Тема 5. Посвідчення безспірних прав

Видача свідоцтва про право на спадщину. Видача свідоцтва про право власності на частку в спільному майні подружжя. Видача свідоцтва про придбання арештованого нерухомого майна, а також заставленого майна з публічних торгів (аукціонів). Видача свідоцтва про придбання нерухомого майна, що є предметом іпотеки. З'ясування ролі, змісту свідоцтв про право власності на жилий будинок, квартиру, дачу, садовий будинок, гараж, земельну ділянку та інше нерухоме майно. Засвоєння студентами питань пов'язаних з наданням державним нотаріусом свідоцтв (про право на спадщину, про нерухоме майно подружжя про придбання арештованого нерухомого майна, а також заставленого майна з публічних торгів (аукціонів)). Видача свідоцтва про придбання нерухомого майна, що є предметом іпотеки.

Тема 6. Посвідчення безспірних фактів

Основні правила посвідчення правочинів. Посвідчення заповітів. Посвідчення правочинів про відчуження та заставу майна. Посвідчення довіреностей. Аналіз основних правил посвідчення правочинів про відчуження житлового будинку, садиби, квартири, дачі, садового будинку, гаража, земельної ділянки, іншого нерухомого майна, договорів застави (іпотеки), шлюбного договору, заповітів, договорів довічного утримання (догляду) та договорів про надання утримання, договорів доручення, довіреностей, спадкових договорів, посвідчення фактів, прийняття в депозит грошових сум.

Тема 7. Охоронні нотаріальні дії

Вжиття заходів щодо охорони спадкового майна. Накладання заборони відчуження нерухомого й рухомого майна. Прийняття документів на зберігання. Прийняття у депозит грошових сум та цінних паперів. Аналіз особливостей вжиття заходів щодо охорони спадкового майна, видачі свідоцтва виконавцю заповіту, накладання заборони відчуження нерухомого й рухомого майна, прийняття документів на зберігання.

Тема 8. Нотаріальні дії, спрямовані на надання документам виконавчої сили

Вчинення виконавчих написів. Вчинення протестів векселів. Аналіз особливостей вчинення нотаріальних дій, спрямованих на надання документам виконавчої сили.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основна:

1. Адвокатура України: правове регулювання і судова практика: Практичний посібник для адвоката / За ред. С.Ф. Сафулько, О.Д. Святоцького. – К.: Видавничий Дім „Ін Юре”, 2003. – 768 с.
2. Адвокатура України: Навчальний посібник: У 2-х кн. / За ред. С.Я. Фурси. – К.: Видавець Фурса С.Я.: КНТ, 2007. – Кн. 1. - 940 с.
3. Адвокатская деятельность: Учебно-практическое пособие / Под общ. ред. В.Н. Буробина. – М.: Статут, 2005. – 604 с.
4. Варфоломєєва Т.В., Гончаренко С.В. Науково-практичний коментар до Закону України “Про адвокатуру”. Законодавство про адвокатуру та адвокатську діяльність: Зб. Нормативних актів: Коментар/ Академія адвокатури України. - К.: Юрінком Інтер, 2003.- 432с.
5. Варфоломєєва Т.В., Гончаренко С.В. Науково-практичний коментар до Закону України “Про адвокатуру”: Законодавство про адвокатуру та адвокатську діяльність. – К., 2003. – 324с.
6. Варфоломєєва Т.В., Святоцький О.Д. Історія адвокатури України. – К.: Либідь, 1992. – 119 с.
7. Гончаренко С.В. Професійні права адвоката і гарантії адвокатської діяльності у контексті прецедентного права Європейського Суду з прав людини // Адвокат.–2005.–№ 6.– С. 3-11.
8. Кучерена А.Г. Адвокатура: Учебник. – М.: Юристь, 2007. – 351 с.
9. Фіолевський Д.П. Адвокатура: Підручник. – К.: Алеута; Прецедент, 2007. – 486 с.
10. Фурса С.Я., Фурса Є.І. Адвокат у цивільному процесі: Науково-практичний посібник. – К: Видавець Фурса С.Я.: КНТ, 2006. – 448 с.
11. Захарова С. І Нотаріат та адвокатура України. -Херсон, 2010. - 87с.
12. Захарова С. І Програма тестових завдань з дисципліни"Нотаріат та адвокатура України". - Херсон:Видавництво ХДУ, 2008. - 24с.
13. Нотаріат в Україні. -К.:Юрінком Інтер, 2006. - 320с.
14. Радзієвська Л.К., Пасічник С.Г. Нотаріат в Україні: Навч. посіб. – К.: Юрінком Інтер, 2000. – 528 с.
15. Комаров, В. В. Законодавство про нотаріат: очікувані зміни/ В. В. Комаров, В. В. Баранкова // Право України. – 2003. – № 11.
16. Комаров, В. В. Нотариат и нотариальный процесс [Текст] : учебник / В. В. Комаров, В. В. Баранкова. – Харьков, 1999.
17. Комаров, В. В. Нотаріат (нотаріальні дії) [Текст] / В. В. Комаров, В. Д. Котенко. – Х. : Укр. юрид. акад., 1992. – 25 с.
18. Круковес, Н. Нотаріальна форма угоди [Текст] / Н. Круковес //

Уряд.кур'єр. – 2003. – 24 квіт. (№ 77). – С. 16.

19. Круковес, Н. Перспективи розвитку законодавства про нотаріат: погляди не завжди збігаються [Текст] / Н. Круковес // Юрид. вісн. України. – 2003. – 2–8 серп. (№ 31). – С. 7.

20. Лешенко, М. О. Нотаріальне оформлення цивільно-правових документів [Текст] / М. О. Лешенко, Ю. М. Козьяков. – К., 1999. – 399 с.

21. Марценишин, Д. Нотаріальне оформлення операцій з нерухомістю [Текст] / Д. Марценишин // Пенсійний кур'єр. – 2005. – 11 лют. (№ 6). – С. 10.

22. Фурса, С. Я. Нотаріальний процес: Теоретичні основи [Текст] / С. Я. Фурса. – К., 2002. – 320 с.

23. Фурса, С. Я. Нотаріат в Україні [Текст] / С. Я. Фурса, С. І. Фурса. – К., 2001. – 478 с.

Додаткова література:

24. Адвокатура України – правове регулювання і судова практика: Практичний посібник для адвокатів / За ред. Сафулька С.Ф. – К.: Видавничий Дім “Ін Юре”, 2003. – 767с.

25. Башенко С.В., Азаров Ю.В. Так ли уж необходим новый закон об адвокатуре? // Адвокат. – 2007. - № 7. – С. 58-63.

26. Веденська В.В. Адвокат – професійний відстоював прав потерпілого // Адвокат. – 2008. - № 2. – С. 37-38.

27. Головань І.В. Захист професійної юридичної таємниці згідно законодавства України та Швейцарії // Адвокат. – 2005. – № 1. – С. 3-6.

28. Головань І.В. Юридична практика і адвокатська діяльність в Україні // Адвокат. – 2005. – № 8. – С. 3-11.

29. Гончаренко С.В. До питання про обсяг повноважень органів адвокатського самоврядування // Адвокат. – 2008. - № 3. – С. 4-11.

30. Гончаренко С.В. Професійні права адвоката й адвокатське самоврядування // Адвокат. – 2007. - № 10. – С. 8-16.

31. Губанова О., Докучаєва Н. Адвокат-захисник як учасник кримінального судочинства // Адвокат. – 2—8. - № 1. – С. 24-27.

32. Європейська Конвенція з прав людини: основні положення; практика застосування; український контекст. – К.: Віпол, 2004. – 957с.

33. Задніпровський О. Професійні права адвоката: реальність чи ілюзія // Закон і бізнес. – 2004. – 21 лютого. – С. 8.

34. Законодавство про адвокатуру – мета чи засіб // Адвокат. – 2005. – № 9. – С. 27-28.

35. Зейкан Я.П. Адвокат: навички професії // Адвокат. – 2007. - № 10. – С. 33- 58.

36. Іванцова О.В. Організаційні форми здійснення адвокатської діяльності

- в Україні: проблеми вдосконалення правового регулювання // Адвокат. – 2008. - № 3. – С. 41-44.
37. Ковальчук С.О. Право захисника заявляти клопотання та його реалізація в стадії попереднього розгляду справи суддею // Адвокат. – 2007. - № 11- 12. – С. 39-41.
38. Колесников О.М. Довіреності в адвокатській практиці // Адвокат. – 2007. - № 11-12. – С. 30-31.
39. Крижанівський А.Ф. Правозахисна діяльність адвоката як фактор правопорядку // Адвокат. – 2007. - № 11-12. – С. 36-38.
40. Кульчицький В.С. З історії адвокатури Царської Росії. Проблеми правознавства. – К. – 1966. – 254с.
41. Маляренко В. Кримінально-процесуальне законодавство України: питання становлення та розвитку // www.lawyer.org.ua.
42. Маляренко В. Питання реформування кримінально-процесуального законодавства України та забезпечення рівності учасників кримінального процесу // mndc.naiu.kiev.ua.
43. Маркуш М.А. Перспективи реформування адвокатури: чого хочуть адвокати // Адвокат. – 2005. – № 3. – С. 15-16.
44. Маркуш М.А. Принцип змагальності: актуальність і новий нормативний зміст на сучасному етапі розвитку кримінального процесу в Україні // mndc.naiu.kiev.ua.
45. Міхно О.І. Верховенство права і функції адвоката під час припинення юридичними особами цивільно-правових договорів // Адвокат. – 2008. - № 1. – С. 28-30.
46. Обрізан Н. Адвокатська таємниця у кримінальному процесі // Підприємництво, господарство і право. – 2005. – № 6. – С.144-145.
47. Острог ляд О.В. Складання захисного висновку адвокатом на досудовому слідстві // Адвокат. – 2007. - № 11-12. – С. 42-44.
48. Попелюшко В.О. Вступ адвоката-захисника у справу // Адвокат. – 2010. - № 11-12. – С. 3-7.
49. Святоцька В. Адаптація законодавства України про адвокатуру до європейських стандартів: деякі питання // Право України. – 2005.– № 10.– С. 87.
50. Святоцький О.Д., Михеєнко М.М. Адвокатура України. – Київ. – Ін Юре, 1997. – 221 с.
51. Титов А.М. Адвокатська таємниця: питання теорії та практики // Адвокат. – 2011. - № 9-10. – С. 34-35.
52. Фіолевський Д. Сильна і незалежна адвокатура потрібна і людині, і владі // Адвокат. – 2007. - № 4. – С. 3-7.
53. Шицький І.Б. Про окремі проблеми судової реформи // www.

scourt.gov.ua.

54. Газета «Нотаріат Адвокатура Суд», вид. «Центр правових досліджень Фурси», 2006 р.

55. Ніколаєва, Т. Вексель: від опротестування до виконавчого документа (Протест нотаріуса та вчинення виконавчого напису на векселі) [Текст] / Т. Ніколаєва // Юрид. вісн. України. – 2001. – 20–26 жовт. (№ 42). – С. 13.

56. Нотаріальне оформлення цивільно-правових документів: Зразки, роз'яснення, нормативні акти [Текст]. – К., 1999. – 400 с.

57. Радзієвська, Л. К. Нотаріат в Україні [Текст] / Л. К. Радзієвська, С. Г. Пасічник. – К., 2001. – 528 с.

58. Саєнко, О. Депозитні операції нотаріусів (проблеми та перспективи) [Текст] / О. Саєнко // Право України. – 2003. – № 3. – С. 100–102.

59. Саєнко, О. Реалізація права власності на землю: окремі проблеми нотаріату [Текст] / О. Саєнко // Право України. – 2003. – № 5. – С. 94–96.

60. Семаков, Г. С. Нотаріат в Україні [Текст] / Г. С. Семаков, С. П. Кондракова. – К., 2001. – 120 с.

61. Сидоров, І. Деякі питання вчинення нотаріусами виконавчих написів на опротестованих векселях [Текст] / І. Сидоров // Підприємництво, госп-во і право. – 2002. – № 11. – С. 35–37.

62. Слінько, С. В. Зразки нотаріальних документів [Текст] / С. В. Слінько. – Х., 1999. – 304 с.

63. Шевченко, О. М. Реформування законодавства України про нотаріат [Текст] / О. М. Шевченко, Н. П. Дмитрієва // Влада. Людина. Закон. – 2003. – № 1. – С. 123–124.

Інформаційні ресурси

1. Науково-практичний коментар Закону України "Про нотаріат" - Коротюк О.В. http://pidruchniki.ws/1584072047387/pravo/naukovo-praktichniy_komentar_zakonu_ukrayini_pro_notariat_-_korotyuk_ov

2. Теорія нотаріального процесу – Фурса С.Я. http://pidruchniki.ws/1574022544268/pravo/teoriya_notarialnogo_protsestu_fursa_sya

3. Асоціація адвокатів України (сайт) [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.uaa.org.ua/>

4. Українська нотаріальна палата (сайт) [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.palata.notariat.org.ua/index.html>

5. Міністерство юстиції України : офіційний веб-сайт (сайт) [Електронний ресурс].

– Режим доступу до ресурсу: <http://www.minjust.gov.ua/>